

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ

вул. Жилянська, 126/23, м. Київ, 01032
тел.: (044) 238-6260, тел./факс: (044) 238-6259
necu@necu.org.ua | www.necu.org.ua

№ 125-1/123

12.11.2012

**Секретарю Ради національної безпеки і оборони України
А.П. Ключеву**

Копія:

Директору Енергетичного співтовариства

п. Славчо Нейкову

Голові Представництва ЄС в Україні

п. Яну Томбінські

Послу США в Україні

п. Джону Тефту

Директору Світового банку по Україні, Білорусі та Молдові

п. Мартіну Райзеру

*Щодо оновлення Енергетичної
стратегії України на період до 2030 року*

Шановний Андрію Петровичу!

Згідно з Програмою економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентноспроможна економіка, ефективна держава», доручення Президента України від 22.08.2011 щодо запобігання негативному впливу на економіку України значного зростання ціни на імпортований природний газ, дорученнями Кабінету Міністрів України від 16.10.2010 №56047/25/1-10 та 15.02.2011 №7805/0/1-11 передбачено оновлення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року (далі – Енергетична стратегія). Провідні аналітичні центри, неурядові організації, незалежні експерти та дипломатичні місії неодноразово висловлювали свою стурбованість закритістю та непрозорістю перегляду цього суспільно важливого документу. Енергетична стратегія є одним з головних документів країни, оскільки її дія має безпосередній вплив на конкурентноспроможність держави, національну безпеку, її міжнародний імідж і всі сектори економіки. Вплив енергетики на довкілля (як в локальному, так і в глобальному вимірах), здоров'я і добробут населення, якість життя країни та її громадян є визначальним.

Проект оновленої Енергетичної стратегії, оприлюднений на сайті Міністерства енергетики та вугільної промисловості України у липні 2012 року, не враховує сучасних викликів національній безпеці України, оскільки концентрується переважно на збільшенні видобутку та споживанні викопних паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) замість пріоритетного розвитку енергозбереження (енергоощадливості), відновлюваних джерел енергії, управління попиту та орієнтирів збалансованого розвитку. Тим самим, проект Енергетичної стратегії фактично консервує негативні тенденції в розвитку паливно-енергетичного комплексу та економіки України в цілому. В той час, як розвинуті країни світу ставлять за мету зниження споживання паливно-енергетичних ресурсів, в проекті оновленої Енергетичної стратегії планується збільшення споживання ПЕР.

Вважаємо, що закладені в Енергетичній стратегії цілі не тільки гальмують розвиток сектору відновлюваної енергетики, який має значний потенціал із залучення іноземних інвестицій, але й ведуть до невиконання міжнародних зобов'язань України, ставлять під загрозу національну безпеку України.

Так, на 10-й Міністерській нараді Енергетичного співтовариства була схвалена Регіональна енергетична стратегія¹ та затверджені цілі країн-членів з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ)². Цей документ передбачає, що альтернативні джерела енергії в енергобалансі України мають досягти 11% до 2020 року. Відповідно до умов Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного співтовариства, Україна взяла на себе зобов'язання розробити план імплементації Директиви 2001/77/ЄС стосовно сприяння використанню на внутрішньому ринку електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії. Дана Директива була доповнена Директивою 2009/28/ЄС. В той же час, в Європейському союзі, згідно Директиві 20/20/20, немає жодної країни з ціллю досягнення частки відновлювальних джерел енергії у загальному енергобалансі країни до 2020 року нижче 10%. **Встановлена в проекті оновленої Енергетичної стратегії ціль в 4,6% у виробництві електроенергії до 2030 року не відповідає сучасним тенденціям в розвитку паливно-енергетичних комплексів розвинутих країн світу та консервує відставання в розвитку інноваційних технологій, що в середньостроковій перспективі значно погіршить стан енергетичної та національної безпеки України.**

Проект Енергетичної стратегії також неузгоджений з діючим законодавством та нормативно-правовими актами України. Зокрема, з Державною цільовою економічною програмою енергозбереження на 2010-2015 роки, Директивою 2001/77/ЄС, Законом України про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики до 2020 року тощо. Так, згідно діючій Державній цільовій економічній програмі енергозбереження на період

¹Energy Community Ministerial Council adopts a Regional Energy Strategy and appoints new Director of the Energy Community Secretariat http://www.energy-community.org/portal/page/portal/ENC_HOME/NEWS/News_Details?p_new_id=6341

²Energy Community Ministerial Council adopts Renewable Energy 2020 targets http://www.energy-community.org/portal/page/portal/ENC_HOME/NEWS/News_Details?p_new_id=6342

до 2015 року, частка відновлюваної енергетики має скласти 10% від встановленої потужності вже у 2015 році.

Проект Енергетичної стратегії не приділяє достатньої уваги енергоефективності. За оцінками аналітичного центру БЕСТ, що викладені в «Рейтингу енергоефективності України»³, енергоефективність економіки України складає всього 43% від рівня ЄС. В промисловості цей показник ще нижчий і становить 25%. Втрати тепла в централізованих системах опалення сягають 30%, потенціал економії енергоресурсів в Україні складає 39 млрд. куб.м. газу, що перевищує щорічний імпорт з Росії. Втрати бюджету від нераціонального використання ресурсів – 14 млрд. євро щороку. Країни ЄС вже в 2000 році були більш енергоефективні, ніж Україна буде в 2030 р. навіть за умови успішної реалізації „оновленої” Енергетичної стратегії. **Крім того, в проекті оновленої Енергетичної стратегії закладені занадто оптимістичні прогнози економічного зростання країни**⁴. Якщо в оновлену Енергетичну стратегію не буде внесено відповідні корективи з урахуванням реального стану економіки, новий документ має всі шанси повторити долю свого попередника.

На численні неузгодженості, недоліки та занадто оптимістичні прогнози документу звертали увагу державні регулюючі органи, експертне співтовариство, аналітичні центри та дипломатичні місії в Україні, зокрема Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, Європейсько-Українське енергетичне агентство. Свої зауваження до проекту оновленої Енергетичної стратегії направили в Міністерство енергетики та вугільної промисловості Європейська комісія, державний департамент США та Світовий банк⁵. Незважаючи на це, судячи з офіційних заяв представників Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, **розробники документу не збираються вносити відповідні зміни в проект Стратегії.**

З огляду на зазначене, пропонуємо вжити заходів щодо доопрацювання проекту оновленої Енергетичної стратегії та врахування міжнародних зобов'язань України, передбачивши більш амбітні цілі з метою зниження енергоємності української економіки, споживання ПЕР, зменшення залежності від зовнішнього постачання енергоресурсів, навантаження на довкілля, а також створити експертну групу з широким залученням громадськості для доопрацювання оновленої Енергетичної стратегії України.

**З повагою,
Голова Національного екологічного центру України**

Ярослав Мовчан

Вик.: Артур Денисенко
тел.: (044)353 78 41 arthur.denisenko@necu.org.ua

³Рейтинг енергоефективності України <http://www.energy-index.com.ua/uk/>

⁴Коментарі та пропозиції НЕЦУ щодо Проекту оновленої Енергетичної стратегії України до 2030 року http://necu.org.ua/wp-content/uploads/energystrat_comm_final_ukr.pdf

⁵Стратегічне замикання <http://www.expert.ua/articles/16/0/10604>